

Ontmoeten & Verbinden

*Lokaal ouderenbeleid in Veldhoven
2008 tot 2012*

Monique Stavenuiter
Marian van der Klein

In samenwerking met
Judith Strijbos (gemeente Veldhoven)

Februari 2008

Inhoud

Samenvatting	5
Voorwoord	7
Leeswijzer	9
1 Doelstellingen 2008 tot 2012: zelfredzaamheid en integrale aanpak	11
1.1 De inzet voor de komende vier jaar	11
1.2 Hoe de doelstellingen te bereiken? Specifiek ouderenbeleid en aanpalende beleidsterreinen	12
2 Actuele ontwikkelingen in vogelvlucht	15
2.1 Aantal ouderen neemt toe	15
2.2 Diversiteit binnen groep ouderen	16
2.3 Leeftijd steeds minder bepalend bij zelfredzaamheid	16
2.4 Generatie op komst	16
2.5 Oud, jong en veiligheid	17
2.6 Nieuwe wijken	17
3 Voorafgaand beleid: wat nemen we mee naar 2008 tot 2012?	19
4 Specifiek ouderenbeleid: actiepunten om zelfredzaamheid te bevorderen	21
4.1 Prioritering van de actiepunten	21
5 Aanpalende beleidsterreinen: aanknopingspunten voor de integrale aanpak	29
5.1 Loket Welzijn Wonen Zorg	29
5.2 Zorgzame wijken: welzijn, wonen, zorg	30
5.3 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	30
5.4 Welzijnsaccommodaties	31
5.5 Wijkbeheer	31
5.6 Gemeentelijk subsidiebeleid	31
5.7 Wonen	31

5.8	Veiligheid in de openbare ruimte	32
5.9	Mobiliteit & vervoer	32
5.10	Vrijwilligersbeleid	32
5.11	Informele zorg	33
5.12	Gezondheidsbeleid	33
5.13	Cultuur	33
5.14	Inkomensondersteuning	34
6	Evaluatie en monitoring	35
7	Planning en kosten	37
7.1	Planning	37
7.2	Kosten	38
Bijlage		
	Verantwoording en totstandkoming van de nota	39

Samenvatting

Doelstellingen 2008 tot 2012

Met het ouderenbeleid in de komende periode wordt blijvend ingezet op het bevorderen van de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van ouderen. Zelfredzaamheid heeft betrekking op meerdere vlakken: het fysieke, sociale en financiële vlak. De komende jaren zal in Veldhoven nog steeds sprake zijn van een dubbele vergrijzing: het aantal ouderen neemt toe en de levensverwachting van deze ouderen wordt steeds hoger. Tegelijkertijd neemt de diversiteit onder ouderen toe. In feite is leeftijd steeds minder bepalend voor de mate waarin iemand zelfredzaam is. Wat ouderen nodig hebben, is tegenwoordig vooral afhankelijk van de mate waarin zij fysiek, sociaal en financieel zelfredzaam zijn.

Daarnaast is de leefsituatie van ouderen een integraal geheel van voorwaarden, omstandigheden en initiatieven. Ouder wordende mensen hebben niet alleen te maken met wonen, zorg en welzijn, maar ook met mobiliteit, maatschappelijke participatie en inkomen. Daarom is het noodzakelijk dat gemeente, professionals en vertegenwoordigers van ouderen gezamenlijk optrekken vanuit een visie op wat ouderen nodig hebben. Vervolgens gaat het erom om op basis van deze visie een samenhangend pakket aan concrete maatregelen te ontwikkelen en te realiseren.

De inzet voor de komende vier jaar richt zich dan ook op twee doelstellingen:

1. Het bevorderen van de fysieke, sociale en financiële zelfredzaamheid van vitale en kwetsbare ouderen;
2. Het verder ontwikkelen en versterken van de integrale aanpak en samenwerking op het gebied van lokaal ouderenbeleid.

Deze inzet wordt in de nota op twee manieren vormgegeven. Enerzijds via actiepunten die binnen het specifieke ouderenbeleid liggen en anderzijds via aanknopingspunten die binnen andere, aanpalende beleidsterreinen liggen.

Doelgroepen van ouderenbeleid

Het ouderenbeleid richt zich vooral op vitale en ten dele kwetsbare ouderen die (nog) zelfstandig wonen. Voor zelfstandig wonende ouderen, die met name fysiek niet meer zelfredzaam zijn, worden vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) individuele voorzieningen verstrekt. Op andere gebieden waar ze wel zelfredzaam zijn, biedt het ouderenbeleid preventie en ondersteuning, zodat zij hun zelfredzaamheid op die gebieden kunnen blijven behouden en zelfs versterken.

Actiepunten specifiek ouderenbeleid

In het kader van het specifieke ouderenbeleid worden in de nota in totaal tien actiepunten geformuleerd. Deze actiepunten zijn ingedeeld in drie clusters:

Cluster A: Verbinden

Betere communicatie en afstemming over het aanbod aan ouderenvoorzieningen

1. Ontwikkelen van een zelfredzaamheidsladder
2. Verbeteren van de communicatie richting ouderen
3. Versterken van de samenwerking binnen het netwerk

Cluster B: Wijkgericht werken

Ervoor zorgen dat bepaalde diensten en activiteiten op wijkniveau aangeboden worden

4. Organiseren van informatie & advies en cultuur in de wijk
5. Organiseren van sporten & bewegen in de wijk
6. Organiseren van ontmoeting in de wijk

Cluster C: Ontmoeten

Realiseren van bepaalde initiatieven die ontmoeting tussen ouderen mogelijk maken

7. De mobiliteitsbehoefte bij nieuwbouwprojecten onderzoeken
8. Slechten van de generatiekloof
9. Voorlichting over subjectieve veiligheid
10. Talent beter benutten

Aanknopingspunten voor integrale aanpak

Voor een integrale aanpak van het ouderenbeleid worden in deze nota aanknopingspunten benoemd die binnen andere, aanpalende beleidsterreinen liggen. Vanuit het ouderenbeleid worden de volgende beleidsterreinen als aanpalend aangemerkt:

1. Loket Welzijn Wonen Zorg
2. Zorgzame wijken
3. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
4. Welzijnsaccommodaties en Wijkbeheer
5. Gemeentelijk subsidiebeleid
6. Wonen
7. Veiligheid in de openbare ruimte
8. Mobiliteit & vervoer
9. Vrijwilligersbeleid
10. Informele zorg
11. Gezondheidsbeleid
12. Cultuur
13. Inkomensondersteuning

Prioriteiten

Zoals gebruikelijk is de Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid nauw betrokken bij de formulering van het ouderenbeleid in Veldhoven. De adviesgroep beschouwt cluster A van de actiepunten als belangrijkste prioriteit voor het specifieke ouderenbeleid. Voor wat betreft de aanknopingspunten voor de integrale aanpak geeft de adviesgroep prioriteit aan het loket Welzijn Wonen Zorg, Zorgzame wijken en de effecten van de Wmo.

Evaluatie en monitoring

De actie- en aanknopingspunten worden door de adviesgroep geëvalueerd en gemonitord. Eind 2009 zal een tussentijdse evaluatie opgesteld worden. Indien nodig, zal de prioritering van de punten in deze beleidsnota dan aangepast worden. Natuurlijk worden eventuele nieuwe plannen, in combinatie met de evaluatie, ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Hebt u te weinig tijd om de hele nota te lezen, dan kunt u na deze samenvatting volstaan met het doornemen van de hoofdstukken 1, 4 en 5.

Voorwoord

Voor u ligt de nota 'Ontmoeten & Verbinden', lokaal ouderenbeleid in Veldhoven, 2008 tot 2012.

Deze nota is tot stand gekomen via intensieve samenwerking met de Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid. In deze adviesgroep zijn de volgende organisaties vertegenwoordigd: KBO Kring Veldhoven, PVGE Vereniging voor senioren Afdeling Veldhoven, SWOVE, ZuidZorg, Zorgcentrum Merefelt en de woningcorporaties Aert Swaens en Woonbedrijf.

'Ontmoeten & Verbinden', dat is wat de gemeente Veldhoven de komende vier jaar wil bereiken met het ouderenbeleid. De gemeente wil de voorwaarden scheppen waaronder ouderen elkaar en andere leeftijdsgroepen goed en gemakkelijk kunnen ontmoeten. De gemeente wil de verschillende leeftijdsgroepen verbinden. En de gemeente wil de verschillende beleidsterreinen, waarmee ouderen te maken hebben, meer op elkaar afstemmen. In samenwerking met de burgers en de maatschappelijke organisaties in Veldhoven willen we 'Ontmoeten & Verbinden' mogelijk maken.

In het voortraject van deze nota is de 'afstemmingsaanpak' al in de praktijk gebracht. De nota is tot stand gekomen op basis van een interactief beleidstraject, inhoudelijk vormgegeven door de verantwoordelijke beleidsmedewerker en het Verwey-Jonker Instituut. Het traject bestond uit: een consultatieronde onder ambtenaren van diverse aanpalende beleidsterreinen, een discussiebijeenkomst met 65-plussers, een discussiebijeenkomst met 55- tot 65-jarigen en een discussiebijeenkomst met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en professionele instellingen. Voor deze laatste discussiebijeenkomst waren ook de Veldhovense ouderenorganisaties uitgenodigd. Toen de conceptnota geschreven was, is die voorgelegd aan de Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid en aan het Burgerpanel van Veldhoven (zie ook bijlage 1, verantwoording en totstandkoming van de nota).

Zelfredzaamheid, Wmo en andere aanpalende beleidsterreinen

Maar wie zijn nu eigenlijk die ouderen waar deze nota over gaat en waar de gemeente beleid op maakt? Voorheen was het eenvoudig: ouderen dat waren bejaarden, iedereen boven de 65 jaar leek uitgerangeerd en elk decennium dat erbij kwam, groeide de oudere in afhankelijkheid van zijn omgeving. Tegenwoordig spreekt men van vitale senioren - al vanaf 50+ - in de derde levensfase; en ouderen zelf stellen er prijs op zo lang mogelijk zelfredzaam te blijven. Steeds vaker zien we mensen rond de tachtig die naar alle tevredenheid zelfstandig wonen. Naar afhankelijkheid, zelfredzaamheid en leeftijd wordt de groep ouderen steeds diverser. Deze diversiteit heeft gevolgen voor het lokale ouderenbeleid.

Daarnaast heeft de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) consequenties voor het ouderenbeleid. Deze wet stelt zich ten doel de maatschappelijke participatie van kwetsbare groepen te waarborgen. Het ouderenbeleid haakt hierop in door zelfredzaamheid te bevorderen.

Doelgroepen van het ouderenbeleid zijn (nu nog) vitale ouderen en ouderen die op een deelgebied kwetsbaar zijn maar zelfstandig wonen (en dus niet geheel afhankelijk zijn). Hen willen we op fysiek, sociaal en financieel gebied zelfredzaam houden; hun zelfredzaamheid willen we de komende vier jaar versterken. Het lokale ouderenbeleid wordt erop gericht om het afglijden naar een afhankelijke positie zo lang mogelijk uit te stellen. Met deze nota wordt daarom sterk ingezet op preventie en ondersteuning. Het ouderenbeleid sluit daarmee aan op de Wmo.

Behalve de Wmo zijn er nog tal van andere beleidsterreinen die ook voor ouderen van betekenis zijn. Vanuit het ouderenbeleid zal de samenwerking met die beleidsterreinen, maar ook met vrijwilligersorganisaties, belangenbehartigers en professionals, de komende periode geïntensiveerd worden om zaken voor ouderen voor elkaar te krijgen. Vanuit het ouderenbeleid is het dan zaak om specifiek in te zetten op het bevorderen van de algemene zelfredzaamheid en de sociale zelfredzaamheid van vitale en kwetsbare ouderen in Veldhoven. Hoe dat specifieke beleid voor ouderen en die integrale samenwerking in zijn werk gaat, staat in deze nota beschreven.

Voortzetting van een goede Veldhovense traditie

Deze nota geeft de kaders aan voor verdere continuering van het ouderenbeleid van de afgelopen jaren, en is tevens basis voor het maken van verdere plannen. Met deze plannen zal het ouderenbeleid voor ouderenorganisaties en hun achterban concreter en meer herkenbaar worden. Ook concreter in de zin van, het voortzetten van de jarenlange goede Veldhovense traditie om in gezamenlijkheid - ouderenorganisaties, professionele instellingen en gemeente - het ouderenbeleid gestalte te geven.

Met het aanbieden van deze nota weten we waar we staan met het ouderenbeleid in Veldhoven en zijn de ambities voor de komende vier jaar geformuleerd waar we met elkaar onze schouders onder zullen zetten

Leeswijzer

In het introductiehoofdstuk (hoofdstuk 1) worden de doelstellingen van het beleid voor de komende vier jaar benoemd.

Een aantal relevante ontwikkelingen, zoals het toenemende aantal ouderen en de diversiteit binnen deze doelgroep, komt in hoofdstuk 2 aan bod.

In hoofdstuk 3 wordt stilgestaan bij de resultaten van de voorgaande beleidsperiode. Dit is gedaan aan de hand van een actueel overzicht van de stand van zaken per actiepoint. Dit actuele overzicht, in combinatie met de resultaten van het interactieve beleidstraject, geeft aanleiding om een aantal actiepunten terug te laten komen in de beleidstermijn van deze nota.

In hoofdstuk 4 komt het specifieke ouderenbeleid aan de orde. De actiepunten voor de periode 2008 tot 2012 worden gepresenteerd. Deze actiepunten zijn geformuleerd in het verlengde van de doelstelling om met preventie en ondersteuning de zelfredzaamheid van ouderen te bevorderen.

Hoofdstuk 5 geeft een aantal aanknopingspunten om de integrale aanpak vanuit het ouderenperspectief vorm te geven. Relevante ontwikkelingen binnen aanpalende beleidsterreinen zijn er in opgenomen. Per beleidsterrein worden de aanknopingspunten op een rijtje gezet.

In hoofdstuk 6 staan evaluatie en monitoring centraal. Evaluatie en monitoring van de voortgang van de actiepunten uit hoofdstuk 4 en de aanknopingspunten uit hoofdstuk 5.

In het laatste hoofdstuk van deze nota (hoofdstuk 7) staan de planning en de kosten van de actiepunten voor het specifieke ouderenbeleid.

1 Doelstellingen 2008 tot 2012: zelfredzaamheid en integrale aanpak

Voorganger van deze nota is de nota 'Samen in goeden doen 2004-2007'.

De afgelopen vier jaar is door ouderenorganisaties, professionals en de gemeente hard gewerkt aan de 20 actiepunten die in 'Samen in goeden doen' werden geformuleerd. De actiepunten richtten zich met name op beleid voor oudere ouderen. Voor hen was het behouden van de regie - ook als zij thuis bleven wonen - niet altijd vanzelfsprekend en dat maakte hen kwetsbaar. Daarnaast werden de 'senioren' onderscheiden die het redden zonder veel extra aandacht vanuit het ouderenbeleid.

Een aantal actiepunten leidde tot verrassende resultaten: zo hadden de voorlichtingsbijeenkomsten over senioren en veiligheid een groot bereik en werden door de aanwezigen enthousiast ontvangen. Door de aandacht die de bijeenkomsten in de media trokken, zijn bovendien veel ouderen bereikt die niet in de gelegenheid waren om naar de voorlichting te komen.

1.1 De inzet voor de komende vier jaar

In deze nota maken we geen onderscheid meer tussen ouderen en senioren. Met het ouderenbeleid in de komende periode wordt blijvend ingezet op het bevorderen van de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van ouderen. Zelfredzaamheid heeft betrekking op meerdere vlakken: het fysieke, sociale en financiële vlak. De komende jaren zal er in Veldhoven nog steeds sprake zijn van dubbele vergrijzing: het aantal ouderen neemt toe en de levensverwachting van deze ouderen wordt steeds hoger. Tegelijkertijd neemt ook de diversiteit onder ouderen toe. In feite is leeftijd steeds minder bepalend voor de mate waarin iemand zelfredzaam is. In deze nota wordt dan ook niet uitgegaan van de groep ouderen, want wat ouderen nodig hebben, is tegenwoordig vooral afhankelijk van de mate waarin men fysiek, sociaal en financieel zelfredzaam is. Hoe meer zelfredzaam, hoe vitaler de oudere. Hoe minder zelfredzaam, des te meer kwetsbaar en afhankelijk iemand is.

Doelstelling 1: Bevorderen van de fysieke, sociale en financiële zelfredzaamheid van vitale en kwetsbare ouderen.
--

Naast de inzet op zelfredzaamheid kent deze nota nog een ander doel. Dat is om de integrale aanpak en samenwerking rondom het ouderenbeleid verder te ontwikkelen en steviger neer te zetten. In het ouderenbeleid komen namelijk niet alleen wonen, zorg en welzijn bij elkaar, maar ook mobiliteit, maatschappelijke participatie en inkomen. Ook dat zijn beleidsterreinen waar mensen, die ouder worden, mee te maken hebben.

Doelstelling 2: Verder ontwikkelen en versterken van de integrale aanpak en de samenwerking op het gebied van lokaal ouderenbeleid.
--

Kijkend vanuit de doelgroep, zijn de beleidsterreinen nu nog te veel gescheiden. Ieder beleidsterrein kent een eigen krachtenveld waarin beleidsmedewerkers van diverse gemeentelijke afdelingen,

maar ook professionele organisaties en vrijwilligersorganisaties als aanbieders van diensten, en belangenbehartigers en ouderen zelf, een rol spelen. De leefsituatie van ouderen bestaat immers niet uit gescheiden onderdelen, maar is een integraal geheel van voorwaarden, omstandigheden en initiatieven. Daarom is het noodzakelijk dat de gemeente, maatschappelijke organisaties (professionals en vrijwilligers) en (vertegenwoordigers van) ouderen, gezamenlijk optrekken vanuit een visie op wat de ouder wordende mens nodig heeft. Vervolgens gaat het erom om op basis van deze visie een samenhangend pakket aan concrete maatregelen te ontwikkelen en te realiseren.

1.2 Hoe de doelstellingen te bereiken? Specifiek ouderenbeleid en aanpalende beleidsterreinen

Om de zelfredzaamheid van vitale ouderen te behouden en de zelfredzaamheid van kwetsbare ouderen te bevorderen, is inzet op preventie en ondersteuning van belang. In deze nota is gekozen om die inzet op twee manieren vorm te geven. Via actiepunten (hoofdstuk 4) die binnen het specifieke ouderenbeleid liggen en via aanknopingspunten (hoofdstuk 5) die binnen andere, aanpalende beleidsterreinen liggen.

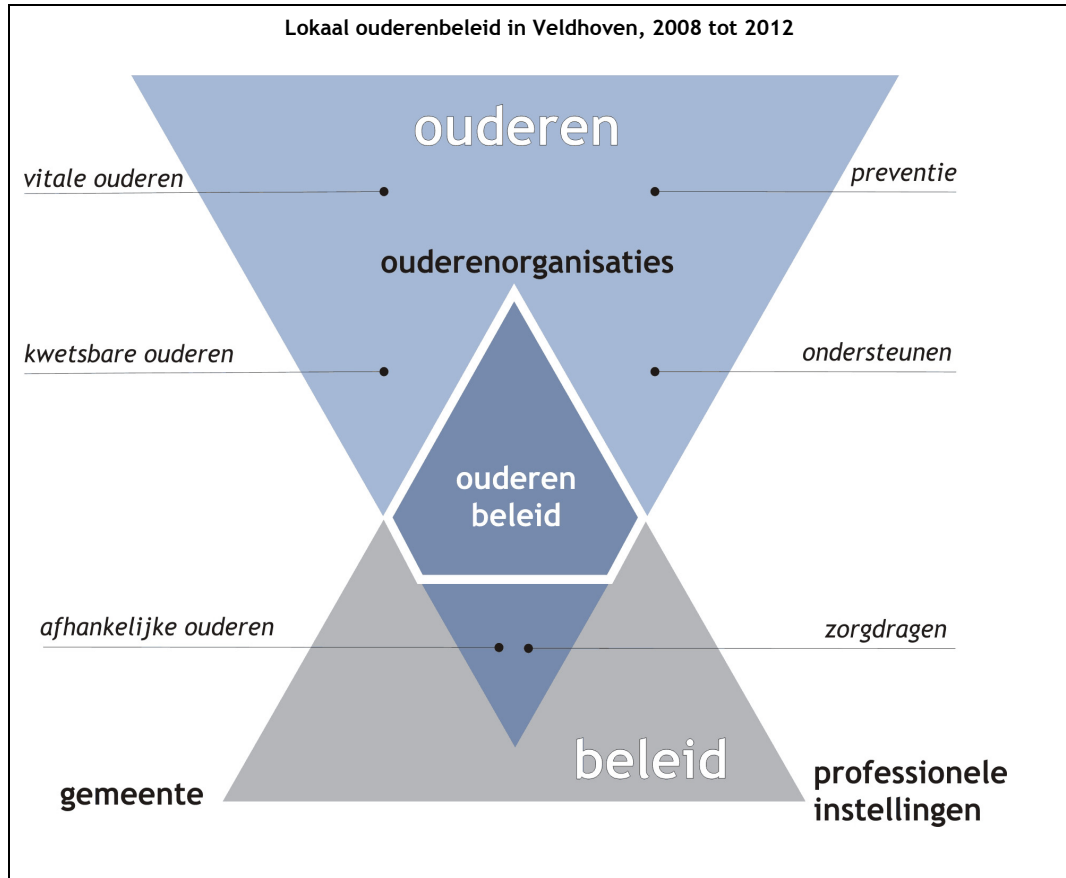
In het kader van het specifieke ouderenbeleid zijn actiepunten geformuleerd op: betere communicatie en afstemming, wijkgericht werken, en bevorderen van sociale contacten. Naast de nieuw geformuleerde actiepunten in het kader van het specifieke ouderenbeleid, wordt ook het huidige voorzieningenniveau voor ouderen in Veldhoven in stand gehouden. De Veldhovense organisaties voor en door ouderen blijven de komende beleidsperiode gesubsidieerd. Het aanbod van deze organisaties (advies, ondersteuning, welzijnsactiviteiten en belangenbehartiging) is van wezenlijk belang om afglijden naar meer en meer afhankelijkheid te voorkomen.

Binnen het kader van de inspanning op andere beleidsterreinen worden de volgende terreinen als relevant en aanpalend aangemerkt: het loket Welzijn Wonen Zorg, Zorgzame wijken, de Wmo, Welzijnsaccommodaties en Wijkbeheer, gemeentelijk subsidiebeleid, Wonen, Veiligheid in de openbare ruimte, Mobiliteit & vervoer, Vrijwilligersbeleid, Informele zorg, Gezondheidsbeleid, Cultuur en Inkomensondersteuning.

Op deze beleidsterreinen dienen de beleidsmedewerkers op de hoogte te zijn van de consequenties van hun beleid voor ouderen. Uit het interactieve beleidstraject voorafgaand aan deze nota, bleek dat dat nu niet altijd het geval is. Met name over de dienstverlening van het loket Welzijn Wonen Zorg en over de hulp bij het huishouden via de Wmo bestaat bij ambtenaren een rooskleuriger beeld dan bij betrokken ouderenorganisaties, professionele instellingen en de Wmo-Gebruikersraad.

Betrokkenheid en op de hoogte zijn, zijn voorwaarden om vanuit een integrale aanpak en samenwerking op zoek te gaan naar oplossingen en maatregelen, specifiek voor ouderen. Aan deze twee voorwaarden moet op de een of andere manier worden voldaan: aandacht voor de zaak en een intentie om een integrale aanpak te verwezenlijken zijn daarbij nodig.

Onderstaande figuur is een schematische weergave van het lokale ouderenbeleid 2008 tot 2012.

Toelichting bij figuur:

- Ouderen: Zelfredzaamheid op het fysieke, sociale en financiële vlak varieert binnen de doelgroep ouderen. Het meest zelfredzaam zijn de vitale ouderen. Het minst zelfredzaam zijn de afhankelijke ouderen. Tussen beide groepen zitten de kwetsbare ouderen. In de ouderendriehoek staan dan ook drie groepen ouderen: de vitalen, de kwetsbaren en de afhankelijken.
- Ouderenbeleid: Het ouderenbeleid richt zich de komende beleidsperiode op het bevorderen van de zelfredzaamheid van vitale en kwetsbare ouderen. Daarvoor is preventie en ondersteuning nodig. Zorgdragen voor afhankelijke ouderen is een aspect dat binnen het domein van het lokale ouderenbeleid minder preva-leert, omdat deze doelgroep met name ondersteund wordt via de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ).
- Beleid: In de beleidsdriehoek staan drie gremia die verenigd zijn in de Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid: de gemeente, ouderenorganisaties en professionele instellingen. Gezamenlijk zijn zij verantwoordelijk voor het lokale ouderenbeleid. De vertegenwoordigde organisaties in de adviesgroep kunnen via gebruikersraden, klankbordgroepen en dergelijke ook sturing geven aan andere belangrijke aanpalende beleidsterreinen.

2 Actuele ontwikkelingen in vogelvlucht

In dit hoofdstuk wordt een aantal actuele ontwikkelingen geschetst op het gebied van ouderen: de demografische ontwikkeling van vergrijzing, de groeiende generatiekloof en de toenemende zorg om veiligheid. Daarnaast is er aandacht voor de groeiende diversiteit binnen de groep ouderen, inclusief de opkomst van de zogenaamde generatie op komst; een groep vitale, zelfredzame ouderen die zeer belangrijk is voor de maatschappij.

Door de spectaculaire stijging van de (gezonde) levensverwachting en de invoering van de AOW en VUT-regelingen is er een geheel nieuwe levensfase, de zogenaamde derde levensfase, ontstaan tussen volwassenheid en ouderdom in. Vitale ouderen in de derde levensfase leveren een actieve bijdrage aan de samenleving in de vorm van betaalde arbeid, mantelzorg of vrijwilligerswerk. In Veldhoven is deze groep zeer actief.

2.1 Aantal ouderen neemt toe

Nederland vergrijst, Brabant vergrijst en (dus) ook Veldhoven vergrijst. Het aandeel ouderen onder de inwoners van Veldhoven is toegenomen en ook de komende jaren zal dit niet anders zijn. Dit blijkt ook uit prognoses van de provincie Noord-Brabant voor Veldhoven (zie tabel 1). Bij deze gegevens moet de kanttekening gemaakt worden dat de groei in het totale inwoneraantal waarschijnlijk hoger zal zijn, omdat de woningvoorraad in Veldhoven de komende jaren toeneemt. Het is de vraag of hiermee rekening is gehouden.

Tabel 1: *Leeftijdsbouw vanaf 55 jaar en ouder in Veldhoven, prognose voor 2010 tot en met 2030. Tussen haakjes het aandeel ouderen in de totale bevolking, afgerond op hele percentages.*

	2010	%	2015	%	2020	%	2025	%	2030	%
Aantal inwoners	43.239		43.577		43.739		43.766		43.628	
55 t/m 64 jaar	5.878	14	6.224	14	6.549	15	6.368	15	5.771	13%
65 t/m 74 jaar	3.905	9	4.646	11	5.163	12	5.462	13	5.788	13%
75 jaar en ouder	2.915	7	3.335	8	3.730	9	4.373	10	4.828	11%

Rond 2010 wordt een versnelling van de vergrijzing ingezet. Deze versnelling heeft niet alleen met de generatie babyboomers te maken, maar er is ook sprake van een gestegen levensverwachting (dubbele vergrijzing: meer ouderen die steeds ouder worden) en van ontgroening (afname van het aandeel jongeren in de bevolking). Pas rond 2038 komt het toppunt van de vergrijzing in zicht. Hierna neemt het aandeel ouderen in de bevolking af, maar deze afname is minder sterk dan de stijging daarvóór (Zorgrapport Noord-Brabant 2006, PON Instituut voor advies, onderzoek en ontwikkeling in Noord-Brabant / Provinciale Raad voor de Volksgezondheid en Maatschappelijke Zorg in Noord-Brabant / Brabants Kenniscentrum Ouderen).

2.2 Diversiteit binnen groep ouderen

Vanwege de vergrijzing is de groep ouderen in de totale bevolkingsopbouw groter geworden. Deze ontwikkeling zet zich voorlopig nog door tot ongeveer 2038. Méér mensen worden dus oud, maar van één groep ouderen valt niet meer te spreken. De verschillen tussen ouderen onderling - op het gebied van gezondheid, huishoudensituatie/sociaal netwerk, sociaal-economische situatie, levenshouding en woonsituatie (Zilveren piketpalen, Stichting Verenigde Bonden Overleg Brabant, 2007) - zijn groot. Al deze factoren hebben invloed op de (zorg)afhankelijkheid c.q. zelfredzaamheid van ouderen.

2.3 Leeftijd steeds minder bepalend bij zelfredzaamheid

Men komt steeds vaker tot het inzicht dat de diversiteit onder ouderen groot is en dat dé oudere niet bestaat. Te vaak wordt er nog over de 55-plussers of de 65-plussers gesproken, alsof individuen boven een bepaalde leeftijd als duidelijk te onderscheiden groep te benaderen zijn.

Het Verwey-Jonker Instituut komt tot de conclusie dat het bij ouderenbeleid steeds meer gaat om de mate van zelfredzaamheid op fysiek, financieel en sociaal vlak:

- fysieke zelfredzaamheid (mate van gezondheid en zwaarte van lichamelijke beperkingen);
- financiële zelfredzaamheid (hoogte inkomen en vermogen: vooral eigenaar-bewoners hebben een beter inkomen en een betere vermogenspositie);
- sociale zelfredzaamheid (hulp in de omgeving, sociaal netwerk: met name alleenstaande ouderen zijn dan kwetsbaar).

Aan de ene kant van het spectrum bevinden zich ouderen die volledig zelfredzaam zijn op het fysieke, financiële en sociale vlak. Deze groep wordt aangeduid als vitale ouderen. Aan de andere kant bevinden zich de volledig zorgafhankelijke ouderen. Te denken valt aan de relatief kleine groep demente ouderen in de verpleeg- en verzorgingstehuizen. Tussen deze beide groepen zit een groep die aangeduid kan worden als kwetsbare ouderen. Zij zijn op één van de vlakken kwetsbaar en lopen het risico bij veranderende omstandigheden minder zelfredzaam te worden.

2.4 Generatie op komst

In beleid wordt vergrijzing vaak gezien als een probleem, een kostenpost voor de samenleving met vragen als 'hoe houden we de AOW betaalbaar?' en 'hoe financieren we de zorgvoorzieningen?'. Maar naast dit zorgelijke verhaal is er ook een ander verhaal, want ouderen leven langer en blijven langer gezond. Daarnaast neemt het gemiddelde opleidingsniveau en het besteedbare inkomen van ouderen toe. Ook zijn veel ouderen maatschappelijk actief in het vrijwilligerswerk en de mantelzorg. Vergrijzing biedt daarmee ook kansen.

Personen in de derde fase van hun leven, voeden geen kinderen meer op, werken niet meer of hoeven niet meer te werken en hebben een gevorderde leeftijd bereikt. Tegelijkertijd voelen ze zich fit, hebben ambities en vinden zichzelf zeker niet oud (Generatie op komst, Verwey-Jonker Instituut-Van Gorcum, 2006). Deze ouderen van de toekomst, of met andere woorden: deze generatie op komst, zal straks anders in het leven staan dan de ouderen van nu. Zij zijn fysiek, financieel en sociaal zelfredzamer en in de toekomst zal meer eigen verantwoordelijkheid van hen verwacht worden voor de zorg van hun oude dag.

In termen van beleid is het de uitdaging om de ‘zilveren kracht’ van ouderen te mobiliseren. Aan de ‘zilveren kracht’ wordt door diverse instanties getrokken. De landelijke overheid wil graag dat mensen langer doorwerken. De mensen zelf willen graag genieten van hun vrije tijd. En het gemeentelijk Wmo-beleid ziet deze groep graag actief in de zorg voor familie en buurtgenoten.

2.5 Oud, jong en veiligheid

Een thema dat steeds belangrijker wordt, is de relatie, of beter gezegd: de schijnbare kloof tussen ouderen en jongeren. Uit onderzoek onder het Brabantpanel blijkt dat bijna 30% van de ondervraagden vindt dat jongeren geen respect meer hebben voor ouderen; 45% heeft het idee dat ouderen niet weten wat er bij jongeren leeft. Daarentegen is 58% van de jongeren van 16 tot 29 jaar het niet eens met de stelling dat jongeren tegenwoordig geen respect meer hebben voor ouderen. Bovendien zijn ze meer dan gemiddeld (70%) van mening dat ouderen tegenwoordig niet meer weten wat er leeft bij jongeren. Hieruit kan afgeleid worden dat er een kloof bestaat, dan wel wordt ervaren, tussen jong en oud. Toch is men het bijna unaniem (94% van de ondervraagden) eens is met de stelling dat jongeren en ouderen samen moeten werken aan de leefbaarheid van hun straat, buurt of wijk. Een overgrote meerderheid van jong en oud (78%) vindt het belangrijk dat jongeren tijdens hun opleiding maatschappelijke stages lopen, bijvoorbeeld bij zorgcentra of wijkaccommodaties (Adviesrapportage 2007, Brabants Kenniscentrum Ouderen).

Tabel 2. Het Brabantpanel over ‘jong en oud’: In hoeverre bent u het eens met onderstaande stellingen

	Mee eens	Neutraal	Mee oneens
Jongeren en ouderen moeten samen werken aan de leefbaarheid van hun straat, buurt of wijk	94%	5%	1%
Jongeren hebben tegenwoordig geen respect meer voor ouderen	29%	20%	50%
Ouderen weten tegenwoordig niet meer wat er bij jongeren leeft.	45%	20%	34%

In verband met de generatiekloof komt een ander thema ook steeds meer in de belangstelling: veiligheid (De stad van alle leeftijden, Penninx, 2003). In een snel veranderende wereld is een deel van de ouderen, om welke reden dan ook, bang. Uit voorlichtingsbijeenkomsten in 2006 blijkt dat ouderen geïnteresseerd zijn in veiligheid en op zoek zijn naar praktische handvaten om zich op straat en thuis veilig te voelen. Veldhoven vormt geen uitzondering op deze regel.

2.6 Nieuwe wijken

Veldhoven wordt uitgebreid met twee nieuwbouwprojecten de komende jaren, te weten Veldhoven-West (gereed in 2030) en de Abdijtuinen (gereed tweede helft 2009). In deze nieuwbouwprojecten zullen veel seniorenwoningen komen. Aandacht voor veiligheid en mobiliteit bij de ontwikkeling van deze nieuwe wijken verdient aanbeveling.

Beschouwend

Als uitgangspunt voor het Veldhovense ouderenbeleid geldt het bevorderen van fysieke, financiële en sociale zelfredzaamheid, ook in de nieuwe wijken. Ouderen laten zich karakteriseren als een heterogene doelgroep, te onderscheiden naar vitale, kwetsbare en afhankelijke ouderen. Om ouderen zo lang mogelijk zelfredzaam te laten zijn, is het van belang rekening te houden met de actuele ontwikkelingen. De generatiekloof versterkt gevoelens van onveiligheid. En behalve vergrijzing te zien als een probleem, biedt vergrijzing ook kansen door niet voorbij te gaan aan de ‘zilveren kracht’ van vitale ouderen.

3 Voorafgaand beleid: wat nemen we mee naar 2008 tot 2012?

De 20 actiepunten van ‘Samen in goeden doen’ 2004-2007 zijn geëvalueerd. In de vorige beleidsperiode is er intensief samengewerkt rondom de verschillende actiepunten. Verschillende partijen, zowel gemeente, als ouderenorganisaties en professionele instellingen, hebben elkaar gevonden in werkgroepen rondom de actiepunten uit de nota. Deze intensieve samenwerking hield vooral in dat veel zaken uitgezocht zijn. De informatie die hierbij naar boven kwam, is bij elkaar gezet in bevindingenverslagen. Aan deze bevindingen werden uiteindelijk conclusies gekoppeld. Van deze conclusies kan grofweg gezegd worden dat ze de ene keer een advies aan een aanpalend beleidsterrein inhielden, de andere keer leidden bepaalde conclusies tot het organiseren van bijeenkomsten om informatie uit te wisselen en verder af te stemmen (bijvoorbeeld tussen de ouderenadviseurs van SWOVE en de vrijwillige ouderenadviseurs van de ouderenorganisaties, of tussen vertegenwoordigers van vrijwilligersorganisaties op het terrein van ouderen). Ook kwam het voor dat de conclusie werd getrokken dat verdere voorlichting richting ouderen zelf noodzakelijk was.

Uitgangspunt bij de vorige nota was vooral het verbinden van het bestaande aan elkaar. Er is gewerkt aan de verbinding tussen gemeente, ouderenorganisaties en professionals. In deze nota gaan we daarmee verder en zullen we aansturen op concreet resultaat voor ouderen zelf.

In de voorbereiding van deze nota bleek dat Veldhoven voor ouderen veel in petto heeft, maar de doelgroep zelf is niet of onvoldoende op de hoogte van het bestaan ervan. En de ‘afzenders’ van het aanbod zouden veel beter moeten samenwerken door concrete afspraken te maken. Verder gaven ouderen aan het liefst zolang mogelijk in hun eigen huis te blijven wonen. En leuke activiteiten voor ouderen zijn belangrijk. Ze willen genieten van activiteiten in de wijk en anderen ontmoeten. Deze input van de doelgroep is belangrijk geweest bij het schrijven van ‘Ontmoeten & Verbinden’.

Vanuit bovenstaande informatie naar de actiepunten uit de vorige nota kijkend, worden de volgende actiepunten van ‘Samen in goeden doen’ als afgesloten beschouwd:

- Participatie van ouderen in wijkplatforms bevorderen (actiepunt 1);
- Onderzoek WOZ-waarde woningen bij aanpassing (actiepunt 2);
- Onderzoek doelgroep Taxibus (actiepunt 9);
- Informatie over en hulp bij persoonsgebonden budget (actiepunt 11);
- Bevorderen vereenvoudiging procedures Wvg (actiepunt 12);
- Organisatie vrijwillige ouderenadviseurs (actiepunt 13);
- Afstemmen vrijwilligersorganisaties op terrein ouderenzorg (actiepunt 14);
- Instellen adviescommissie 65+ (actiepunt 15);
- Herziening boekje ‘Er is meer geregeld dan u denkt’ (actiepunt 16);
- Onderzoek toekomst Meer Bewegen voor Ouderen (actiepunt 17);
- Medische infokaart (actiepunt 18).

De overige actiepunten worden meegenomen naar de beleidsperiode 2008 tot 2012. In de volgende tabel wordt inzichtelijk gemaakt hoe de continuering van actiepunten uit de vorige periode meegenomen worden in de actie- en aanknopingspunten van de aankomende periode, de beleidsperiode van deze nota. De nummering van de punten komt overeen met de nummering van de actiepunten in hoofdstuk 4 en de nummering van de aanknopingspunten in hoofdstuk 5.

Actiepunt vorige nota:	Actiepunt specifiek ouderenbeleid:	Aanknopingspunt bij aanpalend beleidsterrein:
Voldoende voor ouderen geschikte woningen (actiepunt 3)		5. Wonen
Sluitende aanpak wonen voor ouderen in bestaande voorraad (actiepunt 4)		2. Zorgzame wijken 3. Wmo
Welzijnscomponent bij wonen met zorg (actiepunt 4a)	5. Organiseren van sporten & bewegen in de wijk 6. Organiseren van ontmoeting in de wijk	
Voorlichting opplussen huur- en koopwoningen (actiepunt 5)		1. Loket Welzijn Wonen Zorg
Informatie over activiteiten voor ouderen (actiepunt 6)	2. Verbeteren van de communicatie richting ouderen 4. Organiseren van informatie & advies en cultuur in de wijk 10. Talent beter benutten	
Contacten tussen ouderen bevorderen (actiepunt 7)	6. Organiseren van ontmoeting in de wijk	
Informatie voor ouderen (actiepunt 8)	2. Verbeteren van de communicatie richting ouderen 4. Organiseren van informatie & advies en cultuur in de wijk 10. Talent beter benutten	
Vrijwilligersbeleid voor en door ouderen bevorderen (actiepunt 10)		8. Vrijwilligersbeleid
Senioren en veiligheid (actiepunt 19)	9. Voorlichting over subjectieve veiligheid	3. Wmo (inclusief ouderenmishandeling) 6. Veiligheid in de openbare ruimte
Armoedebestrijding (actiepunt 20)		12. Inkomensondersteuning

4 *Specifiek ouderenbeleid: actiepunten om zelfredzaamheid te bevorderen*

Op basis van de discussiebijeenkomsten met ouderen, vertegenwoordigers van ouderen- en vrijwilligersorganisaties en professionele instellingen en terugkijkend naar de vorige beleidsperiode is de Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid tot tien actiepunten gekomen. Deze actiepunten dienen ter versterking van de zelfredzaamheid van ouderen en zijn grofweg onder te verdelen in drie clusters:

- A. Verbinden: overzicht, communicatie en afstemming over aanbod ouderenvoorzieningen;
- B. Wijkgericht werken: informatie & advies en cultuur in de wijk, sporten & bewegen in de wijk, ontmoeting in de wijk;
- C. Ontmoeten: initiatieven ter versterking van contact en het sociale weefsel van Veldhoven.

4.1 *Prioritering van de actiepunten*

De Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid heeft de actiepunten naar cluster geprioriteerd. De clusters van de actiepunten staan in volgorde van belangrijkheid. Binnen de clusters staan de actiepunten zelf ook in volgorde van belangrijkheid. Van elk actiepunt zijn de financiële consequenties en een planning aangegeven.

Cluster A

Verbinden: overzicht, communicatie en afstemming over aanbod ouderenvoorzieningen

1. Ontwikkelen van een zelfredzaamheidsladder

In 2003 is in Veldhoven een checklist gebruikt om te inventariseren welke voorzieningen in Veldhoven aanwezig zijn om het langer zelfstandig wonen van ouderen te ondersteunen. Deze checklist van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is ontleend aan de IgLO-brochure. De checklist gaat uit van de volgende domeinen: wonen en woonomgeving, zorg- en dienstverlening, en welzijn en participatie. In de beleidsperiode van deze nota dient de checklist, als eerste stap, geactualiseerd te worden: welke voorzieningen zijn er sinds 2003 in Veldhoven bij gekomen? Vervolgens kan de geactualiseerde checklist beschouwd worden als een zelfredzaamheidsladder.

De zelfredzaamheidsladder kent twee functies. Ten eerste ontstaat een actueel overzicht van het voorzieningenaanbod voor ouderen. Ten tweede geeft de ladder inzicht in zowel de overlap als de gaten in het actuele aanbod ter versterking van de zelfredzaamheid van ouderen. De eerste functie van ladder dient als basis voor communicatie richting ouderen (zie actiepunt 2). De tweede functie van de ladder is bedoeld voor verdere integrale samenwerking tussen de gemeente, professionele instellingen en ouderenorganisaties/ vrijwilligersorganisaties (zie actiepunt 3).

Met beide actiepunten wordt invulling gegeven aan de volgende twee constatering: Ouderen hebben aangegeven van veel voorzieningen en activiteiten niet goed op de hoogte te zijn. Organisaties hebben aangegeven dat er overlap zit in het aanbod dat zij hebben voor ouderen. Dat is op zich niet erg, maar elkaar rondom het ouderenbeleid treffen en nadere samenwerkingsafspraken maken, wordt wel wenselijk en noodzakelijk geacht.

Meetbare doelstellingen

- Voor het eerst in de eerste helft van 2008, een geactualiseerde checklist ouderenbeleid op het gebied van wonen en woonomgeving, zorg- en dienstverlening, welzijn en participatie;
- Deze geactualiseerde checklist, de zelfredzaamheidsladder, inzetten voor structurele communicatie richting ouderen (zie ook de doelstellingen bij actiepunt 2);
- Deze geactualiseerde checklist, de zelfredzaamheidsladder, inzetten voor het organiseren van netwerkbijeenkomsten om leemtes in het aanbod te ontdekken en verdere afspraken te maken met verschillende partijen over hoe deze leemtes in te vullen (zie ook de doelstellingen bij actiepunt 3).

Planning

In de eerste helft van 2008 is de zelfredzaamheidsladder voor ouderen geactualiseerd. Daarna wordt de ladder ieder half jaar geactualiseerd.

Financiële consequenties

Budget: niet van toepassing.

2. Verbeteren van de communicatie richting ouderen

De zelfredzaamheidsladder is de basis voor het ontsluiten van informatie richting ouderen. Communicatie richting ouderen spitst zich toe op twee groepen: de generatie op komst en de huidige ouderen. Communicatie richting de generatie op komst zou zich veel meer moeten toespitsen op bewustwording van latere levensfasen en wat daarvoor nodig is.

Huidige ouderen zijn niet tevreden over de manier waarop de gemeente met hen communiceert. De gemeentelijke website is voor een groot aantal ouderen niet toegankelijk, omdat zij geen computer hebben of niet weten hoe om te gaan met digitale informatievoorziening. Informatie moet dus niet alleen via internet maar ook via andere kanalen ontsloten worden. Bovendien is men niet geheel tevreden over de dienstverlening van het lokaal loket. Die dienstverlening dient verbeterd te worden en andere informatiekanalen dienen benut te worden. Het jaarlijkse seniorenkatern in de gemeentegids dient aantrekkelijker te worden; voorlichting via de gemeentepagina's in De Ahrenberger en/of in de Pit Pluskrant wordt gecontinueerd, evenals de financiering van Swove voor haar informatie- en adviesfunctie. De mogelijkheden van de lokale omroep (radio en tv) dienen nader te worden onderzocht.

Meetbare doelstellingen

- Het aandeel ouderen (55+) dat bekend is met de gemeentelijke website neemt jaarlijks toe met 2%;
- Het aandeel ouderen (55+) dat bekend is met het seniorenkatern is minstens net zo groot als het aandeel ouderen (55+) dat bekend is met de gemeentegids;
- Het aandeel ouderen (55+) dat bekend is met het gemeentenieuws in De Ahrenberger stijgt jaarlijks en komt in de buurt van het aandeel ouderen dat bekend is met de gemeentegids.

Planning

Doorlopend in de periode 2008 tot 2012.

Financiële consequenties

Budget: € 41.400 gehele beleidsperiode (4 jaar):

- Pit Pluskrant: € 6.000 per jaar x 4 = € 24.000
- Extra pagina's (full colour) in De Ahrenberger: € 250 per pagina x 2 keer per jaar x 4 = € 2.000

- Extra pagina's seniorenkatern gemeentegids: € 600 per jaar x 4 = € 2.400
- Lokale omroep: € 1500 per jaar x 2 = € 3.000
- Redactie, drukwerk, verspreiding: € 2.500 per jaar x 4 = € 10.000

3. Versterken van de samenwerking binnen het netwerk

Professionals, ouderenorganisaties en vrijwilligersorganisaties geven aan beter en intensiever met elkaar en met de gemeente te willen samenwerken rondom het ouderenbeleid. De gemeente zal een uitgebreidere netwerkstructuur opzetten. Dit laat zich vertalen naar het organiseren van een aantal bijeenkomsten per jaar. De eerste bijeenkomst volgt logisch na afronding van het actualiseren van de zelfredzaamheidsladder. Professionals, ouderen- en vrijwilligersorganisaties wordt gevraagd om op basis van dit overzicht na te gaan of een bepaald aanbod ontbreekt en hoe vraag en aanbod beter bij elkaar te brengen.

Meetbare doelstellingen

- Bij de netwerkbijeenkomsten voor professionals, ouderen- en vrijwilligersorganisaties zijn per keer gemiddeld 15 organisaties vertegenwoordigd (excl. vertegenwoordigers van de gemeente Veldhoven);
- Bij de informele netwerkbijeenkomsten voor de Veldhovense ouderenbesturen van de KBO en de PVGE zijn per keer gemiddeld 35 vertegenwoordigers aanwezig (excl. vertegenwoordigers van de gemeente Veldhoven en de Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid);
- Ouderenorganisaties en professionele instellingen komen tenminste twee keer per jaar bij elkaar om tot uitwisseling te komen over samenwerkingsmogelijkheden.

Planning

- In de beleidsperiode 2008 tot 2012 zeven netwerkbijeenkomsten organiseren voor ambtenaren van de gemeente, professionals, ouderen- en vrijwilligersorganisaties. Eerste netwerkbijeenkomst tweede helft 2008, daarna jaarlijks 2 bijeenkomsten.
- Jaarlijks een informele netwerkbijeenkomst voor alle Veldhovense ouderenbesturen organiseren, in het bijzijn van de wethouder ouderenbeleid en de beleidsmedewerker ouderenbeleid.

Financiële consequenties

Budget: € 22.000 gehele beleidsperiode (4 jaar):

- Kosten bijeenkomsten: € 2.000 x 7 bijeenkomsten = € 14.000
- Kosten jaarlijkse bijeenkomst ouderenbesturen: € 2.000 per jaar x 4 = 8.000

Cluster B

Wijkgericht werken: informatie & advies en cultuur in de wijk, sporten & bewegen in de wijk, ontmoeting in de wijk

4. Organiseren van informatie & advies en cultuur in de wijk

Er is een grote behoefte aan voorzieningen op wijkniveau. Hierbij gaat het niet alleen om woon-, zorg-, welzijn- en winkelvoorzieningen, maar ook om informatie en advies, en cultuur. De gemeente wil onderzoeken of en hoe bepaalde adviesfuncties, zoals die van Swove, het lokaal loket, en het Bureau Sociaal Raadsliden, op wijkniveau aangeboden kunnen worden. Datzelfde geldt voor culturele voorzieningen als bepaalde cursussen van de Parasol, seniorweb en de bibliotheek. Misschien kunnen (delen van) deze voorzieningen op locatie - in de wijk - worden aangeboden.

Meetbare doelstelling

In 2009 een uitgevoerd onderzoek naar de bereidheid en mogelijkheden om informatie & advies en cultuur op wijkniveau aan te bieden.

Planning

In 2009 uitvoering van een onderzoek naar de bereidheid en mogelijkheden om informatie en advies, en cultuur, op wijkniveau aan te bieden.

Financiële consequenties

Budget: € 5.000 voor 2009.

5. Organiseren van sporten & bewegen in de wijk

Om ouderen kennis te laten maken met bewegingsactiviteiten in de eigen wijk, liep in de periode 2005 tot en met 2007 het project 'Leefstijl Actief in de Wijk'. Dit project is positief geëvalueerd en daarom wordt hier vervolg aan gegeven.

De gemeente streeft naar een hoge dekkingsgraad, als het gaat om bewegen voor ouderen in de wijk; dat wil zeggen per wijk twee groepen Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO) of een andere vorm van sporten of bewegen. Op basis van deze ambitie moet er nog een aantal beweegmogelijkheden bijkomen.

De beweegactiviteiten voor ouderen zijn sinds 2006 overgenomen door Zorgcentrum Merefelt. Onderzocht moet worden of er voor de uitbreiding van beweeggroepen voldoende (economisch) draagvlak is in de wijken. Als onderzoek aanleiding geeft om sporten en bewegen voor ouderen structureel uit te breiden, dan zullen de financiële consequenties daarvan worden meegenomen in het jaarlijkse WelzijnsBudgetPlan (WBP).

Meetbare doelstellingen

- Aan de jaarlijkse informatiebijeenkomsten in het kader van 'Leefstijl Actief in de Wijk' nemen per keer gemiddeld 80 personen van 65 jaar en ouder deel;
- Tenminste 50% van de deelnemers aan de informatiebijeenkomsten over 'Leefstijl Actief in de Wijk' neemt deel aan de aansluitende cursus;
- In wijken waar nog geen twee beweeggroepen voor ouderen actief zijn, neemt het aantal beweeggroepen met minimaal één groep toe in de beleidsperiode 2008 tot 2012.

Planning

- Verduidelijken van de beleidsregels ten behoeve van het al dan niet honoreren van subsidieverzoeken op het gebied van sporten en bewegen voor ouderen.
- In 2008 uitvoering van een onderzoek naar het draagvlak voor nieuwe groepen MBvO of andere vormen van sporten en bewegen.
- Jaarlijks in twee wijken uitvoering geven aan het project 'Leefstijl Actief in de Wijk'.

Financiële consequenties

Budget: € 35.00 gehele beleidsperiode (4 jaar).

- Draagvlakonderzoek naar nieuw sport- en beweegaanbod: € 3.000
- 'Leefstijl Actief in de Wijk': € 4.000 per project x 2 wijken x 4 = € 32.000

6. Organiseren van ontmoeting in de wijk

Mensen en zeker ouderen hebben behoefte aan een laagdrempelige ontmoetingsplek. De bestaande accommodaties zijn redelijk gestructureerd. Er is behoefte aan vrije inloop in een wijkgebouw. Op termijn zullen ook de brede scholen daar als ontmoetingsplekken bij komen. Met het organiseren van ontmoeting in de wijk wordt eenzaamheid tegengegaan en worden ook ouderen bereikt die geen lid zijn van een georganiseerd verband. Organiseren van ontmoeting wordt breed gedefinieerd. Dat kan koffiedrinken zijn, een lezing bijwonen of een culinaire proefmiddag, om enkele voorbeelden te noemen.

Meetbare doelstellingen

- In 2008 nemen aan vier ontmoetingsbijeenkomsten op wijkniveau minimaal 20 ouderen (55+) deel;
- Vanaf 2009 tot 2012 stijgt het aantal deelnemers jaarlijks met vijf personen per bijeenkomst.

Planning

Jaarlijks wordt in 4 wijken een vrije inloop voor ouderen georganiseerd.

Financiële consequenties

Budget: € 32.000 gehele beleidsperiode (4 jaar):

- Kosten vrije inloop: € 2.000 per keer x 4 wijken x 4 = € 32.000
- Na een aantal introductiesessies kan overwogen worden om deelnemers een eigen bijdrage te vragen.

Cluster C

Ontmoeten: initiatieven ter versterking van contact en het sociale weefsel van Veldhoven

7. De mobiliteitsbehoefte bij nieuwbouwprojecten onderzoeken

Voorwaarde voor ontmoeting is mobiliteit. In de nieuwbouwprojecten Veldhoven West, en de Abdijtuinen en omgeving, zullen veel seniorenwoningen komen en dient de mobiliteit goed geregeld te worden. Gebruik van eigen of openbaar vervoer heeft de voorkeur wat de gemeente betreft, maar als daar vanwege bepaalde beperkingen geen gebruik gemaakt van kan worden - of als openbaar vervoer niet aanwezig is - dan zijn ouderen aangewezen op de Taxibus. Ook vanuit het ouderenbeleid is het van belang om onderzoek te doen naar mobiliteitsmogelijkheden voor ouderen in deze nieuwbouwgedeelten.

Meetbare doelstelling

In 2010 een uitgevoerd onderzoek (inclusief verbetervoorstellen) naar de mobiliteitsbehoefte van ouderen wonend in de Abdijtuinen en omgeving.

Planning

In de tweede helft van 2010 uitvoering van een onderzoek (inclusief verbetervoorstellen) naar de mobiliteitsbehoefte van ouderen wonend in de Abdijtuinen en omgeving.

Financiële consequenties

Budget: € 2.500 voor 2010.

8. Slechten van de generatiekloof

Het onderwerp generatiekloof kwam in zowel de gesprekken met ouderen als met de professionele instellingen en de ouderen- en vrijwilligersorganisaties veelvuldig naar voren. Op wijkniveau kan de

gemeente intergenerationele projecten stimuleren. Ouderen die gezinnen met kinderen kunnen ondersteunen en omgekeerd. Dit kan ook het gevoel van onveiligheid tegengaan. Men komt elkaar in dit soort projecten (weer) tegen. Nu komen verschillende generaties elkaar bijna niet meer tegen. Een voor de hand liggende plaats voor het starten van dit soort projecten is de brede school. Een ander spoor om de generatiekloof te slechten is aansluiting bij de, reeds bestaande, maatschappelijke stages vanuit het Veldhovense onderwijs.

Meetbare doelstellingen

- Met intergenerationele projecten op wijkniveau worden gemiddeld 10 ouderen (55+) per project bereikt;
- Met maatschappelijke stages door leerlingen van het Veldhovense voortgezet onderwijs worden jaarlijks minimaal 100 ouderen (55+) bereikt.

Planning

- Stimuleren van intergenerationele projecten op wijkniveau.
- Stimuleren van maatschappelijke stages door leerlingen (voortgezet onderwijs) voor ouderen.

Financiële consequenties

Budget: € 5.000 voor de gehele beleidsperiode (4 jaar).

9. Voorlichting over subjectieve veiligheid

Ouderen die geen onveiligheidsgevoelens ervaren, zijn vrij om te gaan en staan waar ze willen. Iemand die zich vrij voelt, kan daardoor veel zelfstandiger functioneren. De gemeente wil concrete voorlichting bieden zodat ouderen zich op straat en thuis veiliger voelen. Ouderen vragen om een specifieke benadering als het gaat om subjectieve veiligheidsgevoelens.

Meetbare doelstelling

In 2010 worden met een voorlichtingsbijeenkomst over subjectieve veiligheid, of met meerdere bijeenkomsten, in totaal 80 ouderen bereikt.

Planning

- In 2010 een voorlichtingsbijeenkomst organiseren voor ouderen over subjectieve veiligheid;
- Daarnaast structurele aandacht voor dit onderwerp in de communicatie richting ouderen (actiepunten 2).

Financiële consequenties

Budget: € 3.000 voor 2010.

- Kosten voorlichtingsbijeenkomst: € 3.000

10. Talent beter benutten

Ouderen zijn maar in beperkte mate bezig met zorg en voorzieningen. Ze zijn geïnteresseerd in een prettig leven, kwaliteit van leven en vrije tijdsbesteding. Het gaat hierbij om heel verschillende vragen: intellectuele uitdaging, behoefte aan lezingen, leesclub. Er is veel talent onder (bijna) gepensioneerden, maar het is moeilijk vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. De kunst is vraag en aanbod bijeen te brengen. Hiertoe kan een talentenbank of een virtuele marktplaats voor in het leven geroepen worden. De oproep voor talenten en het verder ontsluiten hiervan verloopt niet alleen via internet, maar ook via andere (lees: niet-digitale) kanalen.

Alvorens een eventuele talentenbank te ontwikkelen is eerst onderzoek nodig naar bestaande voorzieningen in Veldhoven waar reeds vraag en aanbod op elkaar afgestemd worden, zoals bij het Vrijwilligersbureau van Stimulans en bij het project 'Goed voor Elkaar'.

Meetbare doelstelling

In 2008 een uitgevoerde inventarisatie naar de mogelijkheden om het beter benutten van talent onder te brengen bij bestaande structuren, waarbij vraag en aanbod bij elkaar komen.

Planning

- Aansluiting bij andere bestaande mogelijkheden uitzoeken in 2008.
- Ontwikkeling van een talentenbank in 2009.

Financiële consequenties

Budget: € 5.500 voor de gehele beleidsperiode (4 jaar):

- Ontwikkelen van de talentenbank: € 2.500 (eenmalig: 2009)
- Onderhouden van de talentenbank: € 1.000 (jaarlijks: x 3 jaar)

5 *Aanpalende beleidsterreinen: aanknopingspunten voor de integrale aanpak*

Binnen aanpalende beleidsterreinen vinden ontwikkelingen plaats die ook voor ouderen van betekenis zijn. In hoofdstuk 1 is aangegeven dat de integrale aanpak voor verbetering en versterking vatbaar is. Per beleidsterrein staan de op dit moment relevante aanknopingspunten genoemd ter verbetering van die integrale aanpak. Ook komt hieronder een aantal beleidsterreinen aan de orde die op dit moment niet direct aanpalend zijn, maar die in de toekomst mogelijkheden bieden tot uitbreiding van de integrale aanpak.

Vooraf: betrokkenheid vanuit aanpalende beleidsterreinen

De geformuleerde aanknopingspunten zijn algemeen van aard. Ze veronderstellen stuk voor stuk een zekere betrokkenheid van de ambtenaren, die verantwoordelijk zijn voor het aanpalend beleid, bij het ouderenbeleid. De ambtenaren dienen op de hoogte te zijn van de consequenties van hun beleid voor ouderen. Betrokkenheid en op de hoogte zijn, zijn voorwaarden om vervolgens vanuit een integrale aanpak en samenwerking op zoek te gaan naar oplossingen en maatregelen, specifiek voor ouderen. De punten hieronder bieden aanknopingsmogelijkheden. Eventueel benodigde vervolgstappen oftewel nieuwe actiepunten, voortkomend uit deze aanknopingspunten, zullen als voorstel samen met de geplande evaluatie (zie hoofdstuk 6) bij de behandeling van de begroting 2010 in november 2009 aan de gemeenteraad voorgelegd worden.

Prioritering van de aanknopingspunten

De Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid heeft de aanknopingspunten voor integraal beleid, evenals de actiepunten voor het specifieke ouderenbeleid, geprioriteerd. Het Lokaal Loket, Zorgzame wijken en de Wet maatschappelijke ondersteuning hebben alle een hoge prioritering. De mate van belangrijkheid komt overeen met de volgorde waarin deze beleidsterreinen staan genoemd. De overige beleidsterreinen - vanaf punt 4 - hebben daarmee een lagere prioriteit gekregen. De adviesgroep heeft ervoor gekozen om de beleidsterreinen met een lagere prioritering verder niet in een bepaalde volgorde van belangrijkheid te zetten.

Aanpalende beleidsterreinen met een hoge prioriteit in volgorde van belangrijkheid

5.1 *Loket Welzijn Wonen Zorg*

Rode draad in de uitkomsten van de bijeenkomsten is het feit dat veel ouderen en senioren niet weten wat allemaal voor hen aanwezig is in Veldhoven. Ze hebben klachten over de dienstverlening van het lokaal loket.

Sinds 2006 is het lokaal loket in het gemeentehuis gevestigd. Het loket heeft een advies- en informatiefunctie op het gebied van welzijn, wonen en zorg. Via samenwerking met het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) worden in het loket ook indicaties voor (zorg)voorzieningen gedaan of in behandeling genomen.

1. Aanknopingspunten bij het loket Welzijn Wonen Zorg:

- Waarborgen dat ouderen op de hoogte zijn van het bestaan van het loket.
- In samenwerking met het loket een tevredenheidsonderzoek uitzetten onder ouderen; in het verlengde daarvan: verbetering van de dienstverlening van het loket.
- Als de dienstverlening van het loket goed is, in samenwerking met het loket bekijken of de diensten van het loket op termijn ook op wijkniveau en op locatie aangeboden kunnen worden.

5.2 *Zorgzame wijken: welzijn, wonen, zorg*

Sinds een aantal jaren is het streven dat ouderen zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen, bij voorkeur in hun eigen woonomgeving. De meeste ouderen in Veldhoven wonen zelfstandig. Tijdens de discussiebijeenkomsten met senioren en ouderen gaf men aan dit zelf ook zeer wenselijk te vinden voor de toekomst. Door onder andere het accent op zelfstandig blijven wonen in de eigen woonomgeving is er sprake van extramuralisering van zorg en welzijn, vanuit een gebiedsgerichte en integrale benadering. Deze ontwikkelingen hebben tot gevolg dat woonservicezones in Veldhoven ontwikkeld gaan worden, de zogenaamde 'zorgzame wijken'. In 2005 heeft de klankbordgroep Welzijn Wonen Zorg hierover een advies, in de vorm van een visie, uitgebracht. Inmiddels is een wijkscan uitgevoerd. Hierbij is het gewenste voorzieningenniveau afgezet tegen de bestaande situatie voor de vijf beoogde woonservicezones. Op basis van de in de wijkscan genoemde aanbevelingen gaat de klankbordgroep verder met het uitwerken en realiseren van oplossingsrichtingen.

2. Aanknopingspunt bij Zorgzame wijken:

- Monitoren in hoeverre de verdere uitwerking van zorgzame wijken ook voor ouderen toereikend is.

5.3 *Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)*

Per 1 januari 2007 is deze wet in werking getreden. Voor van thuiszorg afhankelijke ouderen heeft de Wmo nu en in de toekomst de nodige consequenties: of en welk pakket thuiszorg deze ouderen ontvangen is aan discussie onderhevig. Met de invoering van de Wmo is meer de nadruk komen te liggen op preventie van afhankelijkheid. Het is immers de bedoeling te voorkomen dat mensen te snel een beroep doen op voorzieningen. Omdat een deel van de ouderen in een kwetsbare positie verkeert, is het echter van belang dat de preventieve inzet vanuit de Wmo ook hen bereikt. Het jaar 2007 was een overgangsjaar binnen de gemeente. Vanaf 2008 kan daarom pas gekeken worden welke effecten de Wmo voor ouderen heeft.

Daarnaast is het van belang dat ouderen die van de Wmo afhankelijk zijn fatsoenlijk bejegend worden door degenen die bij hen zorg aan huis leveren of verlenen. Dat dat niet altijd het geval is, blijkt uit een factsheet over ouderenmishandeling van het voormalige NIZW (Factsheet, Landelijk Platform Bestrijding Ouderenmishandeling, 2006).

3. Aanknopingspunten bij de Wmo:

- Monitoren van de effecten van de Wmo voor ouderen, met speciale aandacht voor het proces van indicatiestellingen, het thuiszorgpakket en de hulpmiddelen;
- Meer aandacht voor misbruik en mishandeling van ouderen die minder zelfredzaam zijn.

5.4 *Welzijnsaccommodaties*

Het accommodatiebeleid was tot op heden vooral gericht op het gebouwelijk ondersteunen van activiteiten op wijkniveau. Verenigingen en stichtingen zijn verantwoordelijk voor de exploitatie van de accommodaties. Net zoals binnen wijkbeheer is ook binnen dit beleidsterrein een kentering waar te nemen. Activiteiten in de wijk worden beschouwd als een soort sleutel bij het stimuleren van sociale cohesie. Omdat de accommodaties op vrijwilligers draaien, is het van belang om vrijwilligers te behouden dan wel te werven.

5.5 *Wijkbeheer*

Wijkbeheer richt zich op het vergroten van de leefbaarheid en sociale cohesie in een wijk. De afgelopen jaren lag de focus van wijkbeheer vooral op fysieke aspecten.

4. Aanknopingspunt bij Welzijnsaccommodaties en Wijkbeheer:

- Ouderen geven aan behoefte te hebben aan meer informele inlopmogelijkheden bij de wijkaccommodaties. Hieraan verdere uitwerking geven door samen te werken met Welzijnsaccommodaties en Wijkbeheer.

5.6 *Gemeentelijk subsidiebeleid*

De gemeente onderkent het belang van activiteiten gericht op het welzijn van ouderen. Deze onderkenning wordt ook onderschreven in het Wmo-beleidsplan 2008-2011. Van dergelijke activiteiten gaat namelijk een preventieve werking uit en zij zorgen ervoor dat mensen mee kunnen blijven doen aan de samenleving. Dergelijke activiteiten worden ondersteund met een gericht subsidiebeleid. Op het gebied van ouderen en welzijn worden de volgende organisaties/activiteiten financieel ondersteund: SWOVE, Meer Bewegen voor Ouderen (Zorgcentrum Merefelt) en de diverse KBO -afdelingen en de PVGE . De subsidies voor deze organisaties en activiteiten blijven dan ook ongemoeid.

5. Aanknopingspunt bij het gemeentelijk subsidiebeleid:

- De subsidies op het gebied van ouderen en welzijn blijven ongemoeid.

5.7 *Wonen*

In de gemeentelijke woonvisie 2005-2009 wordt ingezet op het waarborgen van de 'Veldhovense kwaliteit' in het huidige woon- en leefklimaat, voor nu maar ook in de toekomst. Voor de periode 2005-2009 wordt uitgegaan van een netto productie van 1675 woningen (1850 toevoegingen en 175 onttrekkingen). Ruim de helft van de nieuw te bouwen woningen zijn appartementen en seniorenwoningen. Omdat de woonvragen van verschillende doelgroepen en ook die van ouderen uiteen lopen, wordt flexibel gebouwd. Omdat een groot deel van de ouderen in de bestaande woningvoorraad blijft wonen, is het zogenaamde 'opplussen' van woningen van belang. Opplussen is het aanbrengen van een aantal relatief kleine en niet ingrijpende bouwkundige aanpassingen, waardoor de oudere langer zelfstandig in de woning kan blijven wonen. Voor wat betreft huurwoningen zijn

corporaties hiervoor verantwoordelijk. Sinds 2006 ontvangen de corporaties hier een Wmo-budget voor. Voorheen werd dit budget beschikbaar gesteld vanuit de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg).

Om mantelzorg te ondersteunen, bestaat er een zogenaamde mantelzorgregeling: de tijdelijke mogelijkheid om mantelzorg te ontvangen of te verlenen via het bijwonen van de hulpbehoevende in een aparte ruimte bij het huis van de mantelzorger. Uit gegevens blijkt dat daar weinig tot geen gebruik van wordt gemaakt. Verder ligt er een notitie over woningsplitsing: de mogelijkheid om in individuele gevallen onder bepaalde voorwaarden een woning te splitsen in meerdere woningen.

6. Aanknopingspunten bij Wonen:

- Monitoren beleidsuitgangspunten rond bouwen voor senioren (voldoende levensloopbestendige woningen).
- Monitoren gebruik Wmo-budget woningcorporaties voor oplossen.
- Het gebruik van mantelzorg aan huis onder ouderen stimuleren.
- Het gebruik van woningsplitsing onder ouderen stimuleren.

5.8 Veiligheid in de openbare ruimte

Het veiligheidsbeleid richt zich op verschillende doelgroepen, waaronder ouderen. Ouderen voelen zich vaak onveilig en durven vooral 's avonds de straat niet meer op. Om dit gevoel van onveiligheid te verminderen, worden oplossingen in de fysieke sfeer gezocht (aanpassingen aan/in het huis t.b.v. het keurmerk veilig wonen, straatverlichting) maar ook in projecten als voorlichtingsmiddagen over senioren en veiligheid.

7. Aanknopingspunt bij Veiligheid in de openbare ruimte:

- Toezicht houden op maatregelen die genomen worden om de veiligheid in de openbare ruimte te verbeteren (verlichting, lage bosjes, goede trottoirs).

5.9 Mobiliteit & vervoer

Voor mensen van 75 jaar en ouder is er het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (Taxbus). Mensen die jonger zijn dan 75 jaar kunnen met een medische indicatie met de Taxbus reizen. Bij dit systeem wordt het OV-tarief gehanteerd. In Eindhoven wordt geëxperimenteerd met gratis busvervoer voor 65-plussers. De ontwikkelingen op regioniveau worden in de gaten gehouden.

8. Aanknopingspunten bij Mobiliteit & vervoer:

- Indien zich op het regionale niveau ontwikkelingen voordoen voor senioren en (gratis) vervoer, dan wordt dit verder uitgewerkt voor Veldhoven.
- Inzicht in de kwaliteit van de dienstverlening van Taxbus.

5.10 Vrijwilligersbeleid

In het kader van de nota 'Vrijwilligers maken het verschil 2007-2010' is een onderzoek uitgevoerd via het burgerpanel. Hieruit blijkt dat de meeste vrijwilligers in de leeftijdscategorie van 55 jaar en ouder vallen. Omdat het vrijwilligersbestand vergrijsd en omdat het animo voor vrijwilligerswerk in het algemeen afneemt, richt het vrijwilligersbeleid zich op jongeren en op jongvolwassenen. Behalve in kwantitatieve zin, veranderen de vrijwilligers ook in kwalitatieve zin. Men wil zich

minder binden. Ouderen en senioren hebben tijdens de discussiebijeenkomsten wel aangegeven ad hoc vrijwilligerswerk te willen doen, maar niet op een vaste dag in de week.

Het project 'Goed voor elkaar' valt onder het vrijwilligersbeleid en kan iets betekenen voor ouderen die op zoek zijn naar een 'maatje'. Andersom zijn daarvoor ook vrijwilligers nodig. Ouderen geven aan vrijwilligerswerk te willen doen, maar niet op vaste dagen en tijden. Om het project bredere bekendheid te geven, wordt een communicatieplan opgesteld en uitgevoerd. Van belang is na te gaan of het project bij ouderen bekend is, of men er tevreden over is en of vraag en aanbod met elkaar in evenwicht zijn.

9. Aanknopingspunten bij Vrijwilligersbeleid:

- Samenwerking tussen ouderenbeleid en vrijwilligersbeleid, zodat ouderen als vrijwilligers behouden blijven.
- Het project 'Goed voor elkaar' monitoren.

5.11 Informele zorg

Veldhoven richt zich met beleid op het terrein van informele zorg op: een beter bereik van mantelzorgers en meer zicht in hun ondersteuningsbehoefte, het realiseren van maatwerk in ondersteuning aan mantelzorgers, het regelen van een dekkend netwerk van respijtoorzieningen, en optimaal afstemmen van de inzet van vrijwilligers in informele zorg en de ondersteuning van mantelzorgers. Net zoals het vrijwilligersbestand vergrijst, is ook sprake van vergrijzing onder mantelzorgers. Veel hulpbehoevenden, die door mantelzorgers verzorgd worden, zijn kwetsbare en afhankelijke ouderen.

10. Aanknopingspunt bij Informele zorg:

- Veel ouderen zetten zich in als mantelzorger. Monitoren of het Steunpunt Mantelzorg Veldhoven ouderen bereikt en of het ondersteuningsaanbod aansluit bij hun behoeften.

5.12 Gezondheidsbeleid

Met het gemeentelijke gezondheidsbeleid worden de landelijke thema's als alcohol en jeugd, diabetes, voeding en beweging, gevolgd. Daarmee richt dit beleid zich niet specifiek op ouderen. Uitzondering hierop is het project 'Leefstijl actief in de wijk' dat in 2006 is gestart voor ouderen. Met dit project wordt ouderen de mogelijkheid geboden om kennis te maken met een bepaalde bewegingsactiviteit. Na afloop van de kennismakingscursus kunnen ouderen zich aansluiten bij het bewegingsaanbod in de eigen wijk, zodat men structureel blijft bewegen.

11. Aanknopingspunt bij Gezondheidsbeleid:

- Samenwerking tussen ouderenbeleid en gezondheidsbeleid op de onderwerpen diabetes, gezonde voeding en voldoende beweging.

5.13 Cultuur

Cultuur- en kunstbeleid richt zich in principe niet op doelgroepen, maar op disciplines. Tot nu toe richt het ouderenbeleid zich op zorg en welzijn. Cultuur kan de verbinding zijn tussen ontmoeten, plezier en geluk.

12. Aanknopingspunt bij Cultuur:

- Ouderen geven aan te willen genieten van leuke activiteiten. Cultuur kan hierin een rol spelen. Hieraan verdere uitwerking geven door samen te werken met Cultuur.

5.14 Inkomensondersteuning

Over het algemeen zijn ouderen in Veldhoven redelijk welgesteld. Slechts een beperkt deel van de ouderen heeft te maken met armoede. Aan deze doelgroep biedt de gemeente met bepaalde regelingen en bijdragen inkomensondersteuning. Gestreefd wordt om het niet-gebruik van deze regelingen en bijdragen te verminderen. Dit streven sluit aan bij ouderenbeleid, want ouderen zijn vaak niet op de hoogte van het bestaan van allerlei mogelijkheden om hun inkomen te vergroten. Verder is een project gestart, waarbij 65-plussers met een AOW-gat worden opgespoord via het Inlichtingenbureau en indien nodig, worden gecompenseerd via de Bijstand.

13. Aanknopingspunten bij Inkomensondersteuning:

- Volgen of het niet-gebruik van de bijzondere bijstand, voor een bijdrage in welzijnsactiviteiten, onder ouderen vermindert.
- Monitoren van het project voor 65-plussers met een AOW-gat

6 *Evaluatie en monitoring*

De beleidsperiode van deze nota is vier jaar. Dat is een redelijk lange termijn, maar ook op de korte termijn kan er veel veranderen. Daarom is er in deze nota voor gekozen om de actiepunten van hoofdstuk 4 en de aanknopingspunten van hoofdstuk 5 eind 2009 te evalueren. Om deze evaluatie gestalte te geven, zijn in samenwerking met de Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid meetbare prestatie-indicatoren geformuleerd. Tevens wordt dan van de gelegenheid gebruik gemaakt om eventuele nieuwe actiepunten op te voeren. Hiermee kan ingespeeld worden op nieuwe omstandigheden en blijft het beleid dynamisch. Met name de ontwikkelingen in het kader van de Wmo dienen in de gaten gehouden te worden. De Wmo regelt veel voorzieningen voor zorgafhankelijke ouderen. In 2008 is de Wmo in Veldhoven daadwerkelijk ingevoerd; de effecten voor ouderen vallen nog af te wachten.

Behalve evaluatie gaat ook aandacht uit naar het bewaken van de voortgang van de uitvoering van actie- en aanknopingspunten (monitoring). Op basis hiervan kunnen, indien nodig, eventuele tussentijdse bijstellingen plaatsvinden.

Zowel de evaluatie als regelmatige monitoring zal gedaan worden door de Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid. Op deze manier blijven de organisaties die in de adviesgroep vertegenwoordigd zijn nauw betrokken bij de uitvoering van het ouderenbeleid in Veldhoven.

7 *Planning en kosten*

7.1 *Planning*

In hoofdstuk 4 is aan de tien actiepunten voor het specifieke ouderenbeleid een planning gekoppeld. In onderstaand schema wordt de algehele planning van het specifieke ouderenbeleid voor de periode 2008 tot 2012 weergegeven.

Voor de aanknopingspunten voor integrale samenwerking (hoofdstuk 5) is geen planning gemaakt, omdat we daarvoor afhankelijk zijn van planningen op andere beleidsterreinen. De benoemde aanknopingspunten zijn dan ook niet opgenomen in het schema.

Ontmoeten & Verbinden, lokaal ouderenbeleid in Veldhoven, 2008 tot 2012					
	Actiepunten specifiek ouderenbeleid	2008	2009	2010	2011
Cluster A: 'Verbinden'	1. Ontwikkelen van een zelfredzaamheidsladder	x (ontwikkeling, daarna halfjaarlijks actualiseren)			
	2. Verbeteren van de communicatie richting ouderen	x	x	x	x
	3. Versterken van de samenwerking binnen het netwerk	x	x	x	x
Cluster B: 'Wijkgericht werken'	4. Organiseren van informatie & advies en cultuur in de wijk		x		
	5. Organiseren van sporten & bewegen in de wijk	x	x	x	x
	6. Organiseren van ontmoeting in de wijk	x	x	x	x
Cluster C: 'Ontmoeten'	7. De mobiliteitsbehoefte bij nieuwbouwprojecten onderzoeken			x	
	8. Slechten van de generatiekloof	x	x	x	x
	9. Voorlichting over subjectieve veiligheid			x	
	10. Talent beter benutten	x	x (ontwikkeling, daarna jaarlijks onderhouden)		

7.2 *Kosten*

In hoofdstuk 4 is eveneens per actiepunt een inschatting van de kosten gemaakt. Een inschatting van de kosten voor de aanknopingspunten is niet van toepassing, omdat daarvoor binnen de aanpalende beleidsterreinen reeds budget aanwezig is.

De kosten voor de verschillende jaren van de beleidsperiode zijn tot uitdrukking gebracht in onderstaande tabel:

Ontmoeten & Verbinden, lokaal ouderenbeleid in Veldhoven, 2008 tot 2012				
	2008	2009	2010	2011
Benodigd budget per actiepunt	€	€	€	€
1. Ontwikkelen van een zelfredzaamheidsladder	-	-	-	-
2. Verbeteren van de communicatie richting ouderen	10.350,00	10.350,00	10.350,00	10.350,00
3. Versterken van de samenwerking binnen het netwerk	4.000,00	6.000,00	6.000,00	6.000,00
4. Organiseren van informatie & advies en cultuur in de wijk	-	5.000,00	PM	PM
5. Organiseren van sporten & bewegen in de wijk	11.000,00	8.000,00	8.000,00	8.000,00
6. Organiseren van ontmoeting in de wijk	8.000,00	8.000,00	8.000,00	8.000,00
7. De mobiliteitsbehoefte bij nieuwbouwprojecten onderzoeken	-	-	2.500,00	PM
8. Slechten van de generatiekloof	1.250,00	1.250,00	1.250,00	1.250,00
9. Voorlichting over subjectieve veiligheid	-	-	3.000,00	-
10. Talent beter benutten	-	3.500,00	1.000,00	1.000,00
Totaal benodigd budget	34.600,00	42.100,00	40.100,00	34.600,00
Beschikbaar budget¹	14.862,00	14.862,00	14.862,00	14.862,00
Gevraagd extra budget	19.738,00	27.238,00	25.238,00	19.738,00

¹ In het WelzijnsBudgetPlan (WBP) staat een structureel bedrag opgenomen van €14.862 (prijspeil 2008) voor Lokaal Ouderenbeleid.

Bijlage Verantwoording en totstandkoming van de nota

Als voorbereiding op het opstellen van deze nota zijn meerdere stappen doorlopen. De Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid is over deze stappen geraadpleegd en op de hoogte gehouden over de voortgang. De stappen zelf zijn gezet door de beleidsmedewerker ouderenbeleid in samenwerking met onderzoekers van het Verwey-Jonker Instituut (Utrecht).

Hieronder worden de afzonderlijke stappen in chronologische volgorde beschreven:

Raadpleging ambtenaren

Eerste stap in het proces vormde het raadplegen van ambtenaren die zich bezig houden met aanpalende beleidsonderwerpen. In totaal zijn 12 ambtenaren geconsulteerd. De meesten daarvan in een aantal groepsinterviews. Met ambtenaren die daarbij niet aanwezig konden zijn, is afzonderlijk via een telefonisch interview gesproken.

Discussiebijeenkomsten met ouderen

Bij de volgende stap zijn op 31 mei 2007 een tweetal discussiebijeenkomsten georganiseerd voor Veldhovense ouderen. Via een aselecte steekproef uit de gemeentelijke basisadministratie hebben 100 65-plussers en 100 55- tot 65-jarigen een uitnodigingsbrief voor de bijeenkomst ontvangen. De 65-plussers werd de mogelijkheid geboden om iemand mee te nemen. Hiervan hebben twee personen gebruik gemaakt. Met deze discussiebijeenkomsten zijn in totaal 20 personen bereikt; een responspercentage van 10%.

De opzet van deze bijeenkomsten bestond uit het maken van een collage door de deelnemers. Deze individueel gemaakte collages zijn daarna in groepsgesprekken besproken. Tijdens deze bespreking konden de betrokken beleidsmedewerker en de onderzoekers van het Verwey-Jonker Instituut nadere vragen stellen bij hetgeen verbeeld was in de collages. Ook brachten de discussies, die tussen deelnemers onderling soms ontstonden, interessante informatie naar boven.

Na afloop van de bijeenkomsten gaven de deelnemers aan dat zij het maken van een collage als een prettig en uitnodigend startpunt beschouwden om vervolgens het gesprek over het Veldhovense ouderenbeleid te hebben.

Discussiebijeenkomst met maatschappelijke organisaties en professionals

Organisaties voor en door Veldhovense ouderen zijn geïnventariseerd en vervolgens uitgenodigd voor een discussiebijeenkomst over deze nieuwe nota. In totaal zijn 42 organisaties aangeschreven. Voor de bijeenkomst hebben zich uiteindelijk 24 deelnemers van 20 organisaties aangemeld (responspercentage van 48%).

Hieronder vindt u een overzicht van de organisaties die aanwezig waren bij de discussiebijeenkomst van 18 juni 2007:

1. De Nieuwe Band
2. Zonnebloem
3. Wmo-Gebruikersraad (in oprichting)
4. Rode Kruis
5. Vrijwillige ThuisZorg Veldhoven

6. PVGE, vereniging voor senioren
7. Parochie H. Lambertus
8. ZuidZorg
9. SWOVE, stichting welzijn ouderen Veldhoven
10. Overleg Veldhovense Ouderenorganisaties (OVO)
11. Zorgcentrum Merefelt
12. Katholieke Bond van Ouderen
13. MEE Zuidoost-Brabant
14. Zorgkantoor
15. Cliëntenraad Zorgcentrum Merefelt
16. Bureau Sociaal Raadsliden
17. GGD Zuidoost-Brabant
18. Woningstichting Aert Swaens
19. Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ)
20. Protestantse kerk Veldhoven

Belangrijkste uitkomst was dat veel organisaties zich in Veldhoven met hetzelfde bezig houden. Deze uitkomst was wellicht te verwachten, want dit werd eveneens bevestigd tijdens het participatietraject rondom de beleidsnota Wmo. Overlap is niet per definitie verkeerd. De aanwezige vertegenwoordigers van de benaderde organisaties waren met elkaar van mening dat het dan wel belangrijk is om elkaar te ontmoeten en niet alleen om informatie uit te wisselen, maar om met elkaar ook afspraken te maken over concrete samenwerking op het gebied van de samengestelde ondersteuningsvraag van ouderen.

Deskresearch

Behalve de gesprekken met ambtenaren, met ouderen, en met maatschappelijke organisaties en professionals, is ook deskresearch verricht door de beleidsmedewerker en de onderzoekers.

Op weg naar de definitieve nota

Op basis van het interactieve beleidstraject is een conceptnota geschreven. Dit concept is besproken door de Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid. De adviesgroep heeft een eigen afweging gemaakt met betrekking tot het prioriteren van de voorgestelde actie- en aanknopingspunten. De afweging van de adviesgroep is vervolgens getoetst door het Veldhovense Burgerpanel (alleen personen van 55 jaar en ouder) te vragen de beoogde actie- en aanknopingspunten te prioriteren. Met andere woorden, zij werden gevraagd de volgorde van belangrijkheid in de punten aan te geven. Op basis van de uitkomsten van het Burgerpanel heeft de adviesgroep de oorspronkelijke prioritering in heroverweging genomen. Deze heroverweging heeft er toe geleid dat de prioritering in de clusters B en C van de actiepunten is aangepast. De oorspronkelijke prioritering in cluster A van de actiepunten en de prioritering van drie aanknopingspunten voor aanpalend beleid heeft de adviesgroep niet gewijzigd. In overzicht:

Prioritering actie- en aanknopingspunten door Adviesgroep Lokaal Ouderenbeleid		
	Oorspronkelijk	Na heroverweging op basis van uitkomsten Burgerpanel
Cluster A, Verbinden	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ontwikkelen van een zelfredzaamheidsladder 2. Verbeteren van de communicatie richting ouderen 3. Versterken van de samenwerking binnen het netwerk 	Ongewijzigd
Cluster B, Wijkgericht werken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organiseren van ontmoeting in de wijk 2. Organiseren van sporten & bewegen in de wijk 3. Organiseren van informatie & advies en cultuur in de wijk 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organiseren van informatie & advies en cultuur in de wijk 2. Organiseren van sporten & bewegen in de wijk 3. Organiseren van ontmoeting in de wijk
Cluster C, Ontmoeten	Prioritering niet relevant	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mobiliteitsbehoefte bij nieuwbouwprojecten onderzoeken 2. Slechten van de generatiekloof 3. Voorlichting over subjectieve veiligheid 4. Talent beter benutten
Aanknopingspunten aanpalend beleid	<ol style="list-style-type: none"> 1. Loket Welzijn Wonen Zorg 2. Zorgzame wijken 3. Wmo 	Ongewijzigd

Inspraaktraject

De conceptnota heeft gedurende zes weken ter inspraak gelegen, van 29 november 2007 tot en met 10 januari 2008.

In totaal zijn vijftien uiteenlopende inspraakreacties binnengekomen. Zes reacties van individuele burgers en negen reacties van (maatschappelijke) organisaties. Uit de reacties van de ouderenorganisaties blijkt ondersteuning van de gekozen insteek van het beleid. Zij merken daarbij echter op dat de nota weinig concreet is, dat de referentie naar het huidige ouderenbeleid en het huidige welzijnsaanbod voor ouderen ontbreekt, en dat het Veldhovense karakter in de nota gemist wordt. Hierbij kan worden aangetekend dat dit een nota op hoofdlijnen is, die na vaststelling wordt aangevuld met een concreet werkplan. Bij de uitwerking van dit werkplan zullen ook de ouderenorganisaties betrokken worden.

Alle reacties zijn bekeken en gewogen om vervolgens de nota aan te passen. Ook de reacties van de ouderenorganisaties zijn aanleiding geweest om de nota op enkele punten te wijzigen.

Colofon

opdrachtgever/financier	Gemeente Veldhoven
auteurs	Dr. M.M.J. Stavenuiter, dr. M. van der Klein, i.s.m. drs. J. Strijbos (gemeente Veldhoven)
uitgave	Verwey-Jonker Instituut Kromme Nieuwegracht 6 3512 HG Utrecht telefoon 030-2300799 telefax 030-2300683 e-mail secr@verwey-jonker.nl website www.verwey-jonker.nl

De publicatie

De publicatie kan gedownload worden via onze website: <http://www.verwey-jonker.nl>.

ISBN 978-90-5830-281-6

© Verwey-Jonker Instituut, Utrecht 2008.

Het auteursrecht van deze publicatie berust bij het Verwey-Jonker Instituut.

Gedeeltelijke overname van teksten is toegestaan, mits daarbij de bron wordt vermeld.

The copyright of this publication rests with the Verwey-Jonker Institute.

Partial reproduction is allowed, on condition that the source is mentioned.